

КИШЛОК ЖАҲАКАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 25 июль
ПАЙШАНБА
№ 142 (5.185).
ВАХОСИ 8 ТИНИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Хафтада беш марта чоп этилади

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНING БАЁНОТИ

РСФСР Президенти РСФСР давлат идораларида, муассасаларида ва ташкилотларида сиёсий партияларнинг ҳамда оммавий жамоат ҳаракатларининг ташкилий тузилмалари фаолиятини тўхтатиш ҳақида фармон қабул қилди. Насабда уюшмалари ташкилий тузилмаларининг фаолиятига маъмуриятнинг розилигига босқинчилик қилиб қўйилмоқда. Шу тариқа Россия Федерациясининг РСФСР фуқароларида жойлашган давлат бошқаруш идораларидаги, давлат муассасалари, ташкилотларидаги, корхоналаридаги жамоат бирлашмалари таркибиде қонуний асосларда ўз фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини рад этилмоқда.

Фармоннинг ушбу қондалари фуқароларнинг демократик эркинликлари ва ҳуқуқлари анчагина чекланишини билдиради, СССР Конституциясининг РСФСР фуқароларида давлат ишларини бошқаришда ҳам бевосита, ҳам жамоат бирлашмалари, шу жумладан сиёсий партиялар орқали қатнашиш ҳуқуқини нафослатлайдиган 48-моддасига; СССР Конституциясининг жамоат ташкилотлари ўз уставларида белгиланган вазифаларини муваффақиятли бажаришлари учун уларга шарт-шароити нафослатлайдиган 51-моддасига ва РСФСР конституциясининг худди шундай қаролат берадиган 49-моддасига зиддир. Фармоннинг шу қисми «жамоат ташкилотлари тўғрисидаги СССР Қонунининг 10 ва 15-моддаларига ҳам зиддир, бу моддаларда жамоат бирлашмаларининг, шу жумладан сиёсий партияларнинг уставларида ўз тузиллишини ўзлари белгилаш ҳуқуқини мустахкамлаб қўйилган.

Сиёсий партияларнинг оммавий жамоат ташкилотларининг фаолиятини чеклаш тўғрисидаги қондалар фуқаролар ва сиёсий ҳуқуқлар тўғрисидаги ҳалқаро пактининг жаҳон ҳамжамиятида эътибор қилинган нормаларига, СССР ҳам тасдиқлаган бошқа ҳужжатларга мувофиқ келмайдиган, ҳужжатларда ҳамма учун тенг бўлган давлат ишлари-ни юритишда ҳеч бир камситишчи қатнашиш ҳуқуқини имконияти, шунингдек инсоннинг уюшмалар тузиш, бирлаштириш эркинлигини мустахкамлаб қўйилган.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси қурув таассуф этидики, РСФСР Президентининг шу лавозимдаги дастлабки қадамлари Конституцияга, демократияга зид бўлган ҳужжат билан, жамоат бирлашмалари фаолиятига қонуний равишда қатъий тўхтатиш ва уларнинг ҳуқуқларини бузиш билан бошланди. Бу эса ижтимоий тотувлик ва амалий ҳамкорлик жарёни-ни ривожлантириш учун ён-син қўйди, ҳолбуки, СССР фуқаролари бу жараянга катта умид болаган эдилар.

РСФСР Президентининг янги фармони аввало КПСС-га қарши қаратилганини, аъжубу қилган партия тузилмаларини бузиш мақса-дини қўлашнинг қўйиш қий-ини эмас. Завод ва фабрика-лардаги ичкерилардан юза-га келган, меҳнатқашларнинг манфаатларини ифодалайди-ган КПСС ўз ҳаётини меҳ-нат жамоаларидан ташка-рида тасаввур этмайди. Унинг ўзи партия билан давлат ўрасида вазифаларни фарқ-лаб қўйиш ташаббусини бош-лади, давлат идоралари ва бошқаруш фаолиятига ара-лашгани қарши чиқмоқда, унинг ташкилотлари қатъий равишда қонун доирасида иш қўймоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Россия Федерациясининг ва СССР Конституциясининг идодаларига муносабат этиб, демократия-ни тўхтатиб қўйиш ва қону-нийликни пайлом этиш йў-лига оғиб кетишига йўл қўймасликка чакирди. КПСС аъзоларининг бурчи саба-натон қўрсатиладиган, Консти-туция меъёрлари ва КПСС Устави асосида меҳнатқаш-ларнинг қонуний ҳуқуқлари ва манфаатларининг ҳимоя қилиш йўлидаги ўз сиёсий фаолиятини қучайтиришдан иборатдир.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИ.

ҲОСИЛ БАРАКАСИ СИФАТЛИ ПАРВАРИШГА БОҒЛИҚ

Деҳқоннинг ёндаги меҳна-ти ҳам настулукли, ҳам ма-роғиди. Чунки ҳосил тақдирини кўп жихатдан шу даврда қайта ишлашга боғлиқ. Қолаверса, экин кунда бир лашинини кўриб завқига завқ, кучига куч қўйилади. Ҳозир ана шундай палла. Биз қўлаш охирида, июнь ойида рўй берган табиий офатларнинг оқибатларини тугатиш учун астойдил иш-тириб, бўлиқ кўчатлар ва тўлиқ гектарлар яратишга эришилди. Шу кезларда гў-залар кўкка бўй чўшиб гулга гул, кўсакка кўсак қўшмоқ-да. Пайкалларнинг манзари-сини кўриб нафақат пахта-кор, балки ҳар қандай киши қувонади. Бу ёқимли, албат-та. Лекин далаининг чиройи-га маънавий бўлиб, ҳозирги жазирада кунларда оғина бепарволикка йўл қўйилса бори, кўпгина ҳосил бой бе-рилиши мумкин. Бугунги кезда парваршишнинг ҳар бир талабини аниқ-пухта бажа-риш керак. Аниқсиз суро-ғида эҳтиёткорлик лозим. Мабоде экин вақтида суга қондирилмаса, ҳосил иншо-насини тезда тўкиб юборади. Шу босдан миришкор ҳу-шёр бўлиш зарур.

Одатта кўра, биз ёз бош-ида деҳқонлар билан ҳамкор-ликда бажариладиган иш-ларнинг режаларини тўз-миш. Шунда сувчилар кеча-ни кундуз ишлашга ўтадилар. Бу йил ҳам шу тажрибани қўллади. Моҳир пахтакор-ларга ёш шоғирлар бирикти-ди. Меҳнатқашларга нисба-тан ҳам шундай қилди. Ҳамма тошпирқини чуқур ҳис этиб, маъсулият билан меҳнат қилмоқда. Ҳўжалик-борилмоқда. Ҳозирга қадар экин қатор ораларига 5 мар-та ишлов ўтказилди, тўрт марта озиклантирилди. Ўза-ривожи яхши. Мўҳим агро-техник тадбир— чеканкалаш-га бириктирилган қаторида иш-ришди. Зокиржон Қирғизов, Иброҳим Убаев, Жўрамирза

лик кўпроқ этиб борди. Су-ғорини эса чўстликлар тажри-баси асосида, қалта ўқари-лар олиган ҳолда ташкил этилмоқда.

Ҳўжалигимизда бошқа экинлардан ҳам қўриқ ҳо-сил олиш мўлжалланган. 12 гектар ерда қарам, сабзи, қийинчиликларни туздирмоқ-да. Дўқонлар орқали талон-га берилаётган ёғ, гуруч, тоғ, ўн ва бошқа қўндалик озиқ-овқат моллари эҳтиё-жин қондирляпти. Биз бу мушкулликни баҳоли қудрат етиштириш тадбирларини йўғаймиш. Ҳўжалик худди-да утга тегишқор қўрилмоқ-да. Улар нинга туширилган, меҳнатқашларнинг унга бўлган талаблари яхшироқ қондирляпти. Аҳолига шах-сий томоғида ери бериш да-вом этирилмоқда. Бунинг учун 150 гектар майдон аж-ратилди. Одамлар ўй-жой қўриб олишлари, томоғида баракани ҳосил етиштириш-лари учун зарур ердам кўр-сатилмоқда.

Лекин шу кунларда асо-сий эътибор ўза парвари-шга қаратилляпти. Зеро, ҳўжалик — иқтисодиётнинг асосини пахтадан келадиган даромад ташкил этади. Бино-барин, ҳосил тақдирини, йил якуни қандай бўлиши бугун-ги ҳаракатимизга боғлиқ. Меҳнат аҳли ана шу масъу-лиятни чуқур ҳис этиб, кў-сакка кўсак қўйиш чорала-рини изламоқда.

А. ИСМОИЛОВ,
Учқўрғон районидики «Пар-тия XXIV съезди» жамоа ҳўжалиги бош агрономи.

Кўп-кўк гўза пайкалга қараб завқингиз келад. Бригада бошлиғи Нусрат Азимов билан далавларини айланиб юрмиш. Кўш тиккадан олов пуркайд.

— Таннинг, меҳнатқаш-рини кўрсатиб. — Деда бригадир трактордан тушиб биз билан сўрашаётган йил-нинг кўрсатиб. — Нафакат бри-гадизмининг, балки ҳўжалик-нинг ҳам фахри. Қариб ўн беш йилдан бери пахтада иш-ляйди. Ёзда экин қатор орала-рига ишлов берса, кузда ма-шина билан хом ашё таради. Ҳар соҳада ишгор.

Нусрат ака бу йил кўк-лам мураккаб келганлигини, унинг оқибатларини тугатиш осон бўлмаганлигини айтди. Кўчли ёғир, дўн уларнинг ҳам экин-зорига зарар етказди. Астой-дил меҳнат, тажриба орқаси-да бу қийинчиликлар барта-раф этилди. Деҳқонлар чир-итилган гўндан аниқсиз кўпроқ иштиштиди. У тупроқни тезда қиздирди. Ер этилиши билан дарҳол култивация ўтказилди, кетмон чўлиги қилинди. Пай-калларда кўчатлар бўл бўли-шга эришилди. Сўғра ҳар тўп асраб-авайлаб парвариш-ланди. Бугунги келиб ҳар бир гўзада 5—6 та кўсак, ўйнаб гул ва шона бор. Қатор орала-рига беш маротаба комплекс ишлов берилди, бунда тех-ника жиповдорлар ғўлом Уро-қовнинг хизматлари катта.

Меҳнатқаш билан хайра-лаш, экинга сув тарабган ми-ришкорлар ҳушўрлиқ ошқинди. Сувчилар янги ҳўжаларга эн-дигина обхўят тарабётган экан. Барчининг руҳи тетик.

— Йигирма йилдан бери шу соҳада ишлаб келаямиз, — дейди тажрибали деҳқон Нор-бобо Дамиров. — Сувчиликда маҳорат бўлганлигим. Бу та-биат инжиқликларини эндида қўл келмоқда. Бу йил ҳам шундай бўлди. Аниқ пайтда беш сувиқ бўлиш билан бирга 53 гектар майдондаги гўзалар-га қаратган пудратчи зенгога етакчиллик қилаяпти. Ик-ноқлар аниқ марта сув берди.

Шу кезларда меҳнатқаш-рини сувчиларнинг бамаслаҳат иш тутуши мўҳимдир. Бригадада гўза парвариш ана шундай олиб борилади. Қайси пай-калли суғориш, қайсида кул-тивация ўтказиш ўза кен-гашиш ҳолда аниқланади. Я-набоғ районидики «Марксизм-ленин» ҳўжалигининг Н. Азимов бошлиқ бригадаси заршунос-ларни ҳар гектар ердан 40 центнердан оқ олтин етишти-риш учун фидокорлик кўрсат-моқдалар. Дала ишлари наму-на бақарилишида меҳнатқаш-торлар ғўлом Уроқов, Ҳасан Исмолов, сувчилардан Норбобо Дамиров, Исроил Бобоев, Ҳу-рам Қўнонқов, колхозчи-лардан Рисолат Фармонова, Жонбид Дамировна, Қорасов Фармоновлар гайрат-шижоат кўрсатишмоқда.

Х. ТУРАЕВ.

Кўп-кўк гўза пайкалга қараб завқингиз келад. Бригада бошлиғи Нусрат Азимов билан далавларини айланиб юрмиш. Кўш тиккадан олов пуркайд.

— Таннинг, меҳнатқаш-рини кўрсатиб. — Деда бригадир трактордан тушиб биз билан сўрашаётган йил-нинг кўрсатиб. — Нафакат бри-гадизмининг, балки ҳўжалик-нинг ҳам фахри. Қариб ўн беш йилдан бери пахтада иш-ляйди. Ёзда экин қатор орала-рига ишлов берса, кузда ма-шина билан хом ашё таради. Ҳар соҳада ишгор.

Нусрат ака бу йил кўк-лам мураккаб келганлигини, унинг оқибатларини тугатиш осон бўлмаганлигини айтди. Кўчли ёғир, дўн уларнинг ҳам экин-зорига зарар етказди. Астой-дил меҳнат, тажриба орқаси-да бу қийинчиликлар барта-раф этилди. Деҳқонлар чир-итилган гўндан аниқсиз кўпроқ иштиштиди. У тупроқни тезда қиздирди. Ер этилиши билан дарҳол култивация ўтказилди, кетмон чўлиги қилинди. Пай-калларда кўчатлар бўл бўли-шга эришилди. Сўғра ҳар тўп асраб-авайлаб парвариш-ланди. Бугунги келиб ҳар бир гўзада 5—6 та кўсак, ўйнаб гул ва шона бор. Қатор орала-рига беш маротаба комплекс ишлов берилди, бунда тех-ника жиповдорлар ғўлом Уро-қовнинг хизматлари катта.

Меҳнатқаш билан хайра-лаш, экинга сув тарабган ми-ришкорлар ҳушўрлиқ ошқинди. Сувчилар янги ҳўжаларга эн-дигина обхўят тарабётган экан. Барчининг руҳи тетик.

— Йигирма йилдан бери шу соҳада ишлаб келаямиз, — дейди тажрибали деҳқон Нор-бобо Дамиров. — Сувчиликда маҳорат бўлганлигим. Бу та-биат инжиқликларини эндида қўл келмоқда. Бу йил ҳам шундай бўлди. Аниқ пайтда беш сувиқ бўлиш билан бирга 53 гектар майдондаги гўзалар-га қаратган пудратчи зенгога етакчиллик қилаяпти. Ик-ноқлар аниқ марта сув берди.

Шу кезларда меҳнатқаш-рини сувчиларнинг бамаслаҳат иш тутуши мўҳимдир. Бригадада гўза парвариш ана шундай олиб борилади. Қайси пай-калли суғориш, қайсида кул-тивация ўтказиш ўза кен-гашиш ҳолда аниқланади. Я-набоғ районидики «Марксизм-ленин» ҳўжалигининг Н. Азимов бошлиқ бригадаси заршунос-ларни ҳар гектар ердан 40 центнердан оқ олтин етишти-риш учун фидокорлик кўрсат-моқдалар. Дала ишлари наму-на бақарилишида меҳнатқаш-торлар ғўлом Уроқов, Ҳасан Исмолов, сувчилардан Норбобо Дамиров, Исроил Бобоев, Ҳу-рам Қўнонқов, колхозчи-лардан Рисолат Фармонова, Жонбид Дамировна, Қорасов Фармоновлар гайрат-шижоат кўрсатишмоқда.

Х. ТУРАЕВ.

СУВЧИ — ЭКИННИ ЯШНАТУВЧИ

Ғиндубон районидики «Коммунизм» жамоа ҳўжали-гининг коммунист Едгор Нормуродов бошлиқ бри-гадаси пахтакорлари дала иш-ларини кун сайин қизитиш-моқдалар. Жамоа 40 гектар ерда гўза ўстирмоқда. Аниқ кез-ларда бир текис ривожлана-ётган икноқлар ҳосилига ҳо-сил қўйиб, қўзғин қувонтир-моқда. Қўккадан рўй берган табиий қийинчиликларга қара-масдан пайкаллар деҳқон-нинг фидокорона меҳнати бил-лан яшнаб кетди. Ҳозирга қадар экинга беш марта комплекс ишлов берилди. Бу борада ана-ука меҳнатқаш-торлар Исроил ва Тўймурод Собировларнинг хизматлари маътовга лойиқ. Чопиқ иш-лариде Саодат Сафарова, Гўлбаҳор Сатторовна, Биби-ражаб Санаева каби колхоз-чилар ўрнат қўрсатиляпти. Улар қўнлик тошпирқини ошириб бажаришмоқда.

Бригада сувчилари гўзани иккинчи марта сува қонди-ришмоқда. Бу юмуш икки сменада олиб бориляпти. Миришкорлар тунги суро-ғишга катта эътибор бериша-ляпти. Ҳодид Сатторов, Да-ворон Акрамов, Мухтор Уро-қов, Самад Халилов каби тажрибали деҳқонлар ушбу соҳада бош-қош бўлишаётир.

Қ. ШАРИПОВ,
А. АҲАДОВ.

ИЖАРАЧИ ДЕҲҚОНЛАР

ларда яшнаётган гўзаларни кўриб ҳавасин-га келад. Абдусалом Давонов бошлиқ бўлим далавлариде аниқсиз икноқлар ривож-ни барваж. Пайкаллар ёвзой ўтдан ҳоли. Вақтида озиклантирилиб, сува қондирил-ган ва жўжалари сифатли юмшатишган ик-ноқлар гул ва кўсакларини қўлайтирмоқда. Бўлим заршунослари 429 гектар майдон-дан эл хирмонига 800 тонна оқ олтин етказ-иб беришни қўлашган. Аниқ пайтда улар муҳим тадбир — гўза чеканкасини қизгин олиб боришмоқдалар.

— 200 гектар ернинг ҳар гектаридан ўр-тача 30 центнердан ҳосил етиштириш мум-кин, — деди бўлим бошқарувчиси А. Да-вовов. — Лекин Бадал Жумақовлов, Сарман Чориев, Оқназар Сунодиқов етакчиллик қи-лаётган зенголар далавларидан ҳатто 20 центнердан хирмон кўтариш мўшкул. Бо-сис — тупроқ унумдорлиги жуда паст. Бу ерларде катта меҳнат, озуқа ва ишлов кучи, чеканкадан сўнг шарбат оқизиш эва-зига ҳосил тўпланмади. Шубҳасиз, бунда ижарани жорий қилганимиз қўл келаетир. Ҳар бир пудратчи жамоа ўзига бириктирил-ган майдоннинг ҳосилдорлигини илоҳи борица ошириш учун ҳамма чорани кўр-моқда. Улар аниқсиз маҳаллий ўйитдан

кўпроқ фойдаланиш йўларини изламоқ-далар. Чопиқ тракторларини ишлатишда ҳам ўзгариш киритилди. Илгари ҳар бир бригада ёки зенгога биттадан култиватор бириктирилди. Бошқача айтганда, 20 гектар ери бўлган зенгога ҳам, 40 гектар майдонга эга жамоага ҳам алоҳида тра-ктор берилди. Табиийки, бу техникадан самарали фойдаланиш даражасини қамай-тирди. Эндиликда улар бўлимларга би-риктирилган. Уларни тақсимлаш бўлим бо-шлиғи билан меҳаник зиммасига юклатил-ган. Ҳозир ҳар бир чопиқ тракторига ўр-тача 42 гектар пахтазор тўри келди.

Рашид Бердиев бошлиқ оливайи жамоа бу йил ҳосилдорлигини гектар бошига 40 центнерга етказиш учун бел болаган. Ме-ханизатор Холмурод Бекимовни қўшиб ҳисоблаганда далада 5 киши ишляптир. Улар 17 гектар ерда гўза ўстирмоқдалар. Ҳар тўпта 6—8 та бўлиқ кўсак санаш мум-кин. Чигит икки иш кундада экиб бўлиган экан. Қўккам сербгин келганлиги тўғрисида тупроқни қиздиршга эътибор қучайтирил-ди. Минерал ўғит қиммат, шунинг учун чиритилган гўндан кўпроқ фойдаланил-моқда. Далага сув тараб олдандан гўнг келтирилиб, обхўят билан оқизилмоқда. Сугорини мўддатли қисқарибди. Суткалб сув оқизилшдан алақачон ваз кечилган. Меҳёрида сугорилгач, дарҳол култивация ўтказилмоқда. Чопиқ тракторларига тақий-ган ишчи қисмлари, ишлов қўлурлиги до-имий эътиборда.

— Ҳозирча гўзаларнинг ривожини бултур-гидан ҳафта-ўн кун орқада, — деди ҳўжа-лик бош агрономи Аллаёр Ортиқов. — Июль ойида ҳаво исиди. Қўнлар қизий-шин билан икноқлар кўпроқ фойдала қарорат оляпти. Деҳқон эртаги, мўл ҳосил етиш-тириш учун бор тажриба ва маҳоратини ишга солимоқда. Меҳнатқаштор ва сувчилар-нинг ўзаор ҳамжиҳатлик билан меҳнат қи-лишлари парварини маромда ўтказиш, ҳосилга ҳосил қўйиш имконини бераётир.

Хуллас, гўлбаҳорликлар бу йил ҳам ил-ғорлиқини саклаб қолиш иштиғи билан төр-тўқмоқдалар. Ушбу яхши ниятни ҳўжалик-да бўлган киши ҳар қадамда сезиши мумкин.

Б. КЕНЖАБОВЕ,
«Қишлоқ ҳақиқати» муҳбири.

Кўп-кўк гўза пайкалга қараб завқингиз келад. Бригада бошлиғи Нусрат Азимов билан далавларини айланиб юрмиш. Кўш тиккадан олов пуркайд.

— Таннинг, меҳнатқаш-рини кўрсатиб. — Деда бригадир трактордан тушиб биз билан сўрашаётган йил-нинг кўрсатиб. — Нафакат бри-гадизмининг, балки ҳўжалик-нинг ҳам фахри. Қариб ўн беш йилдан бери пахтада иш-ляйди. Ёзда экин қатор орала-рига ишлов берса, кузда ма-шина билан хом ашё таради. Ҳар соҳада ишгор.

Нусрат ака бу йил кўк-лам мураккаб келганлигини, унинг оқибатларини тугатиш осон бўлмаганлигини айтди. Кўчли ёғир, дўн уларнинг ҳам экин-зорига зарар етказди. Астой-дил меҳнат, тажриба орқаси-да бу қийинчиликлар барта-раф этилди. Деҳқонлар чир-итилган гўндан аниқсиз кўпроқ иштиштиди. У тупроқни тезда қиздирди. Ер этилиши билан дарҳол култивация ўтказилди, кетмон чўлиги қилинди. Пай-калларда кўчатлар бўл бўли-шга эришилди. Сўғра ҳар тўп асраб-авайлаб парвариш-ланди. Бугунги келиб ҳар бир гўзада 5—6 та кўсак, ўйнаб гул ва шона бор. Қатор орала-рига беш маротаба комплекс ишлов берилди, бунда тех-ника жиповдорлар ғўлом Уро-қовнинг хизматлари катта.

Меҳнатқаш билан хайра-лаш, экинга сув тарабган ми-ришкорлар ҳушўрлиқ ошқинди. Сувчилар янги ҳўжаларга эн-дигина обхўят тарабётган экан. Барчининг руҳи тетик.

— Йигирма йилдан бери шу соҳада ишлаб келаямиз, — дейди тажрибали деҳқон Нор-бобо Дамиров. — Сувчиликда маҳорат бўлганлигим. Бу та-биат инжиқликларини эндида қўл келмоқда. Бу йил ҳам шундай бўлди. Аниқ пайтда беш сувиқ бўлиш билан бирга 53 гектар майдондаги гўзалар-га қаратган пудратчи зенгога етакчиллик қилаяпти. Ик-ноқлар аниқ марта сув берди.

Шу кезларда меҳнатқаш-рини сувчиларнинг бамаслаҳат иш тутуши мўҳимдир. Бригадада гўза парвариш ана шундай олиб борилади. Қайси пай-калли суғориш, қайсида кул-тивация ўтказиш ўза кен-гашиш ҳолда аниқланади. Я-набоғ районидики «Марксизм-ленин» ҳўжалигининг Н. Азимов бошлиқ бригадаси заршунос-ларни ҳар гектар ердан 40 центнердан оқ олтин етишти-риш учун фидокорлик кўрсат-моқдалар. Дала ишлари наму-на бақарилишида меҳнатқаш-торлар ғўлом Уроқов, Ҳасан Исмолов, сувчилардан Норбобо Дамиров, Исроил Бобоев, Ҳу-рам Қўнонқов, колхозчи-лардан Рисолат Фармонова, Жонбид Дамировна, Қорасов Фармоновлар гайрат-шижоат кўрсатишмоқда.

Х. ТУРАЕВ.

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИДА

КПСС Марказий Комитетининг котибияти, айрим бошқа жамоат ташкилотлари ва ҳаракатларининг органла-ри, меҳнат жамоалари ва фуқаролар РСФСР Прези-денти чиқарган «РСФСР да-влат идораларида, муассасалари ва ташкилотларида сиёсий партиялар ва омма-вий жамоат ҳаракатлари ташкилий тузилмалари фао-лиятини тўхтатиш тўғриси-да»ги фармони ҳусусида СССР Олий Кенгашига қил-ган мурожаатлари муносаба-ти билан СССР Олий Кен-гашининг раиси А. И. Лукья-нов СССР конституциявий назорат комитетига 1991 йил 20 июлда чиқарилган ма-кур фармоннинг СССР Кон-ституциясининг «Жамоат бир-лашмалари тўғрисида»ги, «Насабда уюшмалари ва улар фаолиятининг қаролатлари ҳақида»ги СССР қонунлари-га, СССРнинг бошқа қону-нарига, шунингдек, Совет Иттифоқи ишториқа эътиф-ган ҳалқаро конвенцияларга мос-лиги ёки мос эмаслиги тўғ-рисида ҳулоса чиқаришни тошпирди.

НОВО-ОГАРЕВОДАГИ УЧРАШУВЛАР

23 июль кунин Ново-Огаре-вода СССР Президенти М. С. Горбачев раислигида мажлис бўлиб ўтди. Унинг кун тартибига қараб янги Иттифоқ шартномаси қандай босқичда турганини билиб-олса бўлади. Республикалар мухтор делегацияларининг раҳбарлари янги Совет фе-дерациясининг энг муҳим ҳужжати устидан ишни ни-ҳонсига етказиш учун бу-ерга йиғилдилар. Мўҳонама республикалар Олий Кен-гашларининг тузатишлари ва тақлифларини назарда-тутиб олиб боришмоқда. Мажлисида РСФСР республи-каларининг ҳамда Украина ССР, Ўзбекистон ССР, Грузия республикаси, Озарбай-жон республикасидаги мух-тор республикаларнинг олий мансабдор шахслари, шунинг-дек экспертлар гуруҳлари-нинг аъзолари қатнашмоқда-лар.

23 июль кунин Ново-Огаре-вода СССР Президенти М. С.

Горбачев раислигида янги Иттифоқ шартномаси лойиҳа-сини маъқуллаган республи-каларнинг Олий Кенгашлари шу ҳужжатни таъйишларни тугатилди, уни имзо-лашни тошпирган делегация-лар бошлиқларининг учрашу-ви бўлди.

Республикалар қонинияти олий органларининг мажлис-ларида, шунингдек СССР Олий Кенгашида, идоралар-да, илмий муассасаларда муҳонама қилиш чоғида би-дирилган мулоҳазалар ва айтилган тақлифларни ҳи-соба олиб таъйишларни лойи-ҳага бутун матия ана бир бор кўриб чиқилди. Учрашу-ви қатнашчилари келишимчи-ликлар сақланган қолган ма-салаларга асосий эътиборни қаратдилар.

Учрашув натижасида шарт-нома лойиҳаси келишиб оли-нди ва уни имзолаш тартиби тўғрисида аҳдномага эри-шилди.

(ТАСС.)

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ ДАВЛАТ СОЛИҚ ИДОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

НИИЗОМ

1. Ушбу Низом Ўзбекистон ССР давлат солиқ идораларининг бюджетта ва бюджетдан ташқари жамғармаларга солиқ ҳамда бошқа мажбурий тўловларни ундириш, солиқлар, йиғимлар, божлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг тўғри, тўлиқ ҳисоблашнинг ҳамда ўз вақтида тўлиниш, шунингдек солиқларга доир қонуналарга риоя этилишини назорат қилиш вақтидаги ҳуқуқлари, вазифалари ва маъсулиятларини белгилаб беради.

2. Давлат солиқ идораларининг асосий вазифаси солиқлар ҳақидаги қонуналарга риоя қилинишини таъминлаш, солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўловчиларнинг барчасини тўлиқ ҳисобга олиб бориш, бу тўловларнинг тўғри ҳисоблашнинг ва тўлаб берилишини назорат қилишдан ibорат.

Ўзбекистон ССРнинг давлат солиқ идоралари системаси

3. Ўзбекистон ССРнинг давлат солиқ идоралари системаси:

Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат солиқ бож қармаси;

Қорақалпоғистон МССР Давлат солиқ бож қармаси;

вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги давлат солиқ бож қармалари;

ноҳия, шаҳар ва шаҳар ноҳияларидаги давлат солиқ инспекциялари кирди.

4. Барча даражадаги давлат солиқ идоралари юридик шахслар бўлиб, банк муассасаларида ўзларининг ҳисоб ва жорий счётига ҳамда номи ўзбек ва рус тилларида ёзилиб, Ўзбекистон ССР Давлат гербининг тасирига тушурилган муҳрларига эга бўлади.

Давлат солиқ идораларининг фаолиятини тартибга солишчи қонуналар

5. Ўзбекистон ССРнинг давлат солиқ идоралари ўз фаолиятларида Ўзбекистон ССР Конституциясига, СССР ва Ўзбекистон ССР қонуналарига, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бошқа қарорларига, Ўзбекистон ССР Президентининг фармонларига, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишларига амал қилади.

Давлат солиқ идораларининг ҳуқуқлари

6. Давлат солиқ идоралари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларининг самалари бажарилишини таъминлашлари учун уларга:

а) Ўзбекистон ССР вазирликлари ва идораларининг, мулкчилик ва ҳўжалик юртиш шаклларидаги нагъна назар, республика корхонала-

ри, бирлашмалари, кооперативлари, кичик корхоналари, муассасалари ва ташкилотларининг, шу жумладан совет ва чет эл юридик шахслари ҳамда фуқаролари иш-тиронидидаги қўшма корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларининг, банклар ва сугурта ташкилотларининг, совет фуқаролари, чет эл фуқаролари ва фуқароларини бўлмаган шахсларнинг (қўшма корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқаролар деб юритилади) солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш ҳамда бюджетта ва бюджетдан ташқари жамғармаларга тўлаш билан боғлиқ пул ҳужжатлари ва бухгалтерия ҳужжатларини, декларациялари ҳамда бошқа ҳужжатларини текшириш, текшириш пайтида пайдо бўладиган саволлар бўйича тегишли тушуниришлар, маълумотномалар ва маълумотлар олиш;

б) солиқ солиш мақсадида текшириладиган корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар ва фуқароларнинг фаолиятига доир зарур маълумотлар, маълумотномалар, ҳужжатлар ва уларнинг нусхаларини бошқа корхоналар, муассасалар, ташкилотлар (шу жумладан банклар, сугурта ташкилотлари ва бошқа кредит муассасалари) ҳамда фуқаролардан олиш;

в) корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқароларнинг фойдани (даромади) ёки бошқа объектларни солиқ тўлашдан яширишга қаратилган (камайтириб кўрсатилган) далолат бериувчи ҳужжатларини, тадбиркорлик фаолияти билан шугулланган фуқаролардан эса — лицензиялар, патентлар ёки рўйхатдан ўтказилган тўғрисидаги гувоҳномадорини олиб қўйиш ва бундай тартиб бузишлар ҳақидаги материалларни мазкур фаолият билан шугулланишга рухсат берган халқ депутатлари Советларининг ижроия қўмиталарига юбориш;

г) фойдани (даромади) яшириш ҳоллари ва бошқа суиистемоллар аниқланган вақтда нассаларни ва ҳужжатлар сақлангандаги жойларини сургучлаб қўйиш, хом ашё, ярим тайёр маҳсулотлар ва тайёр буюмларнинг намуналарини, шунингдек ҳужжатларини олиб қўйиш ва уларни таҳлил қилиш, текшириш, экспертизадан ўтказиш учун Ўзбекистон ССР қонуналарига мувофиқ равишда жўнатиш;

д) корхоналар, муассасалар ва ташкилотлардан, шунингдек фуқаролардан текшириш мақсадида маҳсулот хараид қилиб олиш ва уларнинг савдо қондаларига, белгиланган қондаларига, товарларини сотиш ва хизмат кўрсатиш қондаларига қандай риоя қилаётганликларини текшириш;

е) ўз ваколатларини амалга ошириш вақтида корхоналар, муассасалар, ташкилотлар (шу жумладан маж-

бус иш режимидаги корхоналар) ва фуқаролар фойда (даромад) олиш учун фойдаланаётган ёки солиқ солиш объектларини сақлаш билан боғлиқ бўлган ҳар қандай ишлаб чиқариш биноларини, омборхоналарини, савдо ва бошқа биноларни қарда жойлашганлигини нагъна назар қонунда белгиланган тартибда текшириб чиқиш. Корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг раҳбарлари, фуқаролар давлат солиқ идоралари мансабдор шахсларининг мазкур биноларини текшириб чиқишга йўл қўйишдан бош тортганлари тақдирда ушбу мансабдор шахслар жимовий шахсларнинг солиқ солиниши лозим бўлган даромадининг улар олаётган даромаддан далолат бериувчи ҳужжатлар асосида ва худди шундай фаолият билан шугулланган шахслар солинадиган солиқларини ҳисобга олган ҳолда белгилашга, юридик шахсларга нисбатан эса Ўзбекистон ССР қонуналарига кўзда тутилган чораларни қўллашга ҳақлидир;

ж) текшириладиган корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотларнинг раҳбарлари ва бошқа мансабдор шахслардан, шунингдек фуқаролардан текширувда аниқланган Ўзбекистон ССРнинг солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар ҳақидаги қонуналарини ҳамда тадбиркорлик фаолияти тўғрисидаги қонуналарини бузиш ҳолларини бартараф эттириш талаб қилиш ва бундай талаблар бажарилишини назорат қилиш;

з) ҳужжатлар асосида текшириш ўтказилишдан ёки давлат солиқ идораларининг ҳодимларининг даромад олиш учун фойдаланиладиган биноларини текширишга киритишдан бош тортган, давлат солиқ идораларига ва уларнинг мансабдор шахсларига бухгалтерлик ҳисоб-китоблари, баланслар, ҳисоб-китоблар, декларациялар, шунингдек солиқлар ҳамда мажбурий тўловларнинг ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш билан боғлиқ бўлган бошқа ҳужжатларини бермаганлари (ёки беришдан бош тортганлари) тақдирда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг банклардаги, бошқа молия-кредит муассасаларидаги ҳисоб-китоблар ва ўзга счёти бўйича операцияларини тўхтатиб қўйиш;

и) корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва фуқароларга нисбатан уларнинг қонунга хилоф битимлар бўйича ва бошқа гайриқонуний асосларда тошган маблағларини давлат фойдасига ундириб олиш тўғрисида (давлат пошонаси тўлашдан озоқ қилинган ҳолда) судда даъво кўзғатиш;

к) белгиланган тартибда солиқлар тўғрисидаги қонуналарини ва солиққа доир ишларни тақомиллаштириш ҳақида тақлифлар киритиш;

л) амалдаги қонуналарда

қўзда тутилган ўз вазифаларини бажариш ва ҳуқуқларидан фойдаланиш вақтида заруратга қараб, амалий ёрдам кўрсатишлари учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларини, статистика, банк идораларини ва бошқа назорат қилувчи идораларини, шунингдек аудитор хизматларини жалб қилиш;

м) тегишли даражадаги халқ депутатлари Советлари кўйи халқ депутатлари Советларининг республикада амал қилиб турган солиқ тўғрисидаги қонуналарга эид қарорларини бекор қилиш ҳақида тақлифлар киритиш ҳуқуқлари берилади.

7. Барча даражадаги давлат солиқ идораларининг бошлиқлари ва бошлиқ ўринбосарлари:

а) корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар ва фуқароларга нисбатан:

яшириб қўйилган (камайтириб кўрсатилган) фойдани (даромадининг) бутун суммасини ёки солиқ тўлашдан яшириб қўйилган (ҳисобга киритилмаган) бошқа объект учун тўланадиган солиқ суммасини ҳамда худди шу сумма миқдориди жаримани, бир йил мобайнида қонун тақдор бузилган тақдирда эса — яшириб қўйилган (камайтириб кўрсатилган) фойдани (даромадининг) бутун суммасини ёки солиқ тўлашдан яшириб қўйилган (ҳисобга киритилмаган) бошқа объект учун тўланадиган солиқ суммасини ва жаримани икки ҳисса миқдорда ундириш;

фойда (даромад) ҳисобга олилмаганлиги, у белгиланган тартибни бузиб ҳисобга олиб боришданлиги, ҳисобот бузиб кўрсатилганлиги учун, шунингдек бюджетта ҳамда бюджетдан ташқари жамғармаларга тўланадиган солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш ва тўлаш учун зарур бўлган солиқ декларациялари, ҳисоб-китоблар, ҳисоб-китоблар ва бошқа ҳужжатлар тақдим этилмаганлиги, ўз вақтида тақдим этилмаганлиги ёки белгиланмаган шаклда тақдим этилганлиги учун корхона тўлаши лозим бўлган солиқлар ёки бошқа мажбурий тўловлар суммасининг 10 фоизини ундириб олиш;

Ўзбекистон ССР банк муассасаларига солиқ бож қармаси ва инспекцияларининг тақдимига мувофиқ солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича боқимандаларнинг суммасини кечиктирилган ҳар бир кун учун 0,5 фоиз миқдориди пеня қўшиб ҳисоблаган ҳолда, шунингдек ушбу кичик бандда ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа қонун ҳужжатларида назарда тутилган жарималар ва бошқа жазо суммаларини корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг ҳисоб рақамларидан биринчи навбатда (иш ҳақи бўйича тўловлар ва унга

тегиштирашган бошқа тўловлар бундан мустасно), фуқаролардан эса суд тартибда ундириб олиш;

б) корхона, муассаса ва ташкилотларнинг фойдани (даромадин) яшириб қўйилган (камайтириб кўрсатилган) ёки солиқ ундирилган бошқа объектларини яшириб қўйилганлиги (ҳисобга киритилмаганлиги), шунингдек бухгалтерия ҳисоби бўлмаганлигида 8 унн белгиланган тартибни бузиб юрттаганлигида ва ҳисоботларини бузиб кўрсатилганлигида, бюджетта ва бюджетдан ташқари жамғармаларга солиқ ва бошқа тўловларни тўлаш билан боғлиқ бўлган бухгалтерия ҳисоботларини, баланс-рация ва бошқа ҳужжатларини тақдим қилмаганлигида, ўз вақтида тақдим қилмаганлигида ёки белгиланмаган шаклда тақдим этилганлигида айбдор бўлган мансабдор шахсларга — 400 сўмдан 800 сўмгача миқдорда, маълумий жазо берилгандан кейин бир йил давомида тақдор содир этилган шундай хатти-ҳаракатлар учун эса — 800 сўмдан 1500 сўмгача миқдорда;

тадбиркорлик фаолияти билан шугулланишнинг белгиланган тартибни бузганлигида айбдор бўлган ёки махсус тақлиқлаб қўйилган фаолият билан шугулланган ёки фойдани (даромадин) ҳисобга олганлигида, бу ҳисобни белгиланган тартибни бузиб юртишда, шунингдек солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш учун зарур бўлган солиқ декларациялари, ҳисоб-китоблар ва бошқа ҳужжатларини тақдим этмаганлигида, ўз вақтида тақдим этмаганлигида ёки белгиланмаган шаклда тақдим этилганлигида айбдор бўлган фуқароларга — 100 сўмдан 500 сўмгача миқдорда, маълумий жазо берилгандан кейин бир йил давомида тақдор содир этилган шундай хатти-ҳаракатлар учун эса 500 сўмдан 800 сўмгача миқдорда;

корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг давлат солиқ идоралари талабларини бажармаётган, давлат солиқ идоралари ва уларнинг ҳодимлари текширув ва тафтиш ўтказиш чоғида ўз хизмат бурчларини ўтатишлари тўғрисида қийаётган раҳбарлари ҳамда бошқа мансабдор шахсларига, шунингдек фуқароларга 100 сўмдан 500 сўмгача миқдорда маълумий жазо чоралари қўллаш ҳуқуқлари ҳам берилади.

Давлат солиқ идораларининг вазифалари

8. Ўзбекистон ССР давлат солиқ идоралари зиммасига:

а) Ўзбекистон ССР Конституциясига, Ўзбекистон ССР қонуналарига, бошқа норматив ҳужжатларига, корхоналар, муассасалар,

ташкилотлар ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан муҳофаза этиладиган манфаатларига қатъий риоя қилиш;

б) Ўзбекистон ССРнинг солиқлар ҳақидаги қонуналарига риоя этилишини, давлат солиқларининг, йиғимлар, божлар ва бошқа мажбурий тўловларнинг тўғри ҳисоблашнинг, ўз вақтида ҳамда тўлиқ тўлалишини назорат қилиб бориш;

в) олий ҳокимият ва бошқарув идораларининг топшириқларига риояан бошқа идоралар билан биргаликда амалдаги қонуналарга мувофиқ иқтисодийнинг барқарорлаштириш жамғармасига, нафақалар жамғармасига, ижтимоий сугурта жамғармасига ва бошқа бюджетдан ташқари жамғармаларга тўловларнинг тўғри ҳисоблашнинг ва ўз вақтида ўтказилишини назорат қилиш;

г) тўловчилар, солиқ солинадиган объектлар тўлиқ ва ўз вақтида ҳисобга олинишини, фуқароларга солинадиган солиқлар тўғри ҳисоблашнинг таъминлаш, шунингдек янқа тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиш тартибига риоя этилишини назорат қилиш;

д) фуқароларга янқа тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиш ҳуқуқини берадиган ҳужжатларни қонунда белгиланган тартибда тақдим этиш;

е) мусодара қилинган мол-мулклар, эгасиз мол-мулклар, мерос ҳуқуқиди давлатга ўтган мол-мулклар ва ҳазина бойликларини ҳисобга олиш, баҳолаш ва сотиш;

ж) Ўзбекистон ССРда ўтказиладиган солиқ сивбатини амалга оширишда иштирок этиш;

з) фойдани (даромадин) ёки солиқ солинадиган бошқа объектни атайлаб яшириб белгиланини, фойдани (даромадин) атайлаб яширган шахсларни аниқлаш, солиқларга доир қонуналар бузилишига чек қўйиш ва бундай қонунобузарлиқнинг олдини олиш мақсадида суриштирув ўтказиш;

и) айбдорларни жавобгарликка тортиш давлат солиқ идораларининг ваколати доирасига кирмаган ҳолларда амалдаги қонуналарни бузиш фактларига оид материалларни тергов ва суд идораларига олиб бериш;

к) солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар масалаларида тушган шикоятларни белгиланган тартибда кўриб чиқиш вазифалари юклатилади.

9. Давлат солиқ идоралари ҳодимларини ўз вазифаларига кирмайдиган ишларга жалб қилиш тақиқланади.

Давлат солиқ идоралари ва улар мансабдор шахсларининг маъсулияти

10. Давлат солиқ идораларининг мансабдор шахсла-

ри тижорат ва хизмат ериларига риоя этишлари шарт.

Давлат солиқ идораларининг мансабдор шахслари ушбу Низом билан ўз зиммаларига юклатилган бурчларга оғишмай риоя қилиш ҳақида ёзма мажбурият оладилар.

11. Давлат солиқ идораларининг мансабдор шахслари ўз вазифаларини бажармаганлиги ёки тегишли равишда бажармаганлиги учун амалдаги қонуналарга кўра интизомий, маълумий ёки жиноий жавобгарликка тортилади.

12. Давлат солиқ идоралари томонидан нотўғри ундирилган солиқ суммалари ва бошқа мажбурий тўловлар икки ҳафталик муддат ичида қайтарилиши ёки келаски тўловлар ҳисобига ўтказилиши, мансабдор шахсларнинг гайриқонуний хатти-ҳаракатлари оқибатида етказилган зарар эса — Ўзбекистон ССР қонуналарига белгиланган тартибда тегишли бюджетлар маблағлари ҳисобидан қопланиши лозим.

Солиқ тўловлари қонунсиз равишда ундирилишига йўл қўйилишида айбдор бўлган мансабдор шахслар Ўзбекистон ССР қонуналарига белгиланган тартибда интизомий ва моддий жавобгар бўладилар.

Давлат солиқ идоралари ҳодимларининг ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг шахсий ва мулкий ҳуқуқларини муҳофаза қилиш

13. Давлат солиқ идораларининг ҳодимлари ўз хизмат вазифаларини адо этишдан пайдаланида давлат ҳокимиятининг вакили ҳисобланадилар ва унинг ҳимоясида бўладилар.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимлари ўз хизмат вазифаларини бажарётган вақтларида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларнинг ҳодимлари уларга ёрдам беришлари ва мансабдор шахсларга ҳамда айрим фуқароларнинг давлат солиқ идораларини ҳодимлари ўз зиммаларига юклатилган вазифаларини бажаришларида тўсиқлик қилувчи хатти-ҳаракатларига чек қўйишлари шарт.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимлари ўй-жойлар, хонадонларига телефонлар, мактабгача тарбия болалар, муассасаларидаги жойлар билан биринчи навбатда таъминланадилар. Улар республика бюджетни маблағларини ҳисобидан давлат томонидан мажбурий сугурта қилинишлари шарт.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимлари хизмат фаолиятини амалга оширишлари муносабати билан ҳалок бўлганлари тақдирда ҳалок бўлганларини оиласига республика бюджетни маблағларидан эллик ойлик иш ҳақи миқдориди бир йўла нафақа тўлиниб, ке-

йинчалик бу пул айбдор шахслардан ундириб олинади.

Нафақанинг миқдори охириги бир йил мобайнидаги ўртача ойлик иш ҳақига қараб ҳисоблаб чиқарилади.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимларига профессионал фаолият билан шугулланиш итисно этилган оғир тан жароҳатлари етказилган тақдирда уларга республика бюджетни маблағлари ҳисобидан йиғирма беш ойлик иш ҳақи миқдориди бериўла нафақа тўлиниб, кейинчалик бу пул айбдор шахслардан ундириб олинади. Шунингдек бундай жароҳатланганларга уларнинг мансаб оқлавлари билан нафақалари орасидан фарқ миқдориди ой сайин пул бериб борилади.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимларига жароҳат оғир бўлган тан жароҳати етказилган тақдирда республика бюджетни маблағларидан беш ойлик иш ҳақи миқдориди бериўла нафақа тўлиниб, кейинчалик бу пул айбдор шахслардан ундириб олинади.

Давлат солиқ идораларининг ҳодимлари хизмат фаолиятини амалга оширишлари муносабати билан уларнинг (ёки яқин қариндошларининг) мол-мулкига етказилган зарар республика бюджетни маблағларидан тўла ҳажмда тўлиниб, кейинчалик бу пул айбдор шахслардан ундириб олинади.

Давлат солиқ идоралари мансабдор шахсларининг хатти-ҳаракатлари устидан шикоят қилиш

14. Давлат солиқ идоралари мансабдор шахсларининг хатти-ҳаракатлари устидан шикоятлар улар бевосита бўйсунадиган давлат солиқ идораларига берилади. Шикоятлар тушган пайтдан бошлаб кўпи билан бир ой муддат ичида кўриб чиқилиши ва улар юзасидан қарор чиқарилади. Шикоятлар юзасидан чиқарилган қарорлар бўйича Ўзбекистон ССР қонуналарига белгиланган тартибда солиқ идоралари бўйсунадиган юқори давлат идораларига шикоят қилиниши мумкин.

Фуқаролар чиқарилган қарорга нороз бўлганлари тақдирда давлат солиқ идоралари мансабдор шахсларининг хатти-ҳаракатлари устидан суд тартибиди шикоят қилиниши мумкин. Шикоят қилиш шикоятга сабаб бўлган хатти-ҳаракатларини тўхтатиб қўймайди.

Давлат солиқ идоралари мансабдор шахсларининг маълумий жазо бериш билан боғлиқ хатти-ҳаракатлари устидан Ўзбекистон ССРнинг маълумий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қонуналарига мувофиқ шикоят берилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА 20 июль кўни Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари В. С. Хамидов раислигида республика валюта комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб, У.И. Қорақалпоғистон МССР Вазирлар Кенгашининг, вилоят ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг, республика ва ирликлар ва идоралари, корхоналари, ташкилотларининг раҳбарлари қатнашди.

«Ўзбекистон ССРда ташқи иқтисодий фаолиятни бошқариш тўғрисидаги ҳукумат қарорининг Ўзбекистон ССР давлат ташқи савдо алоқалари комитети томонидан таёрланган лойиҳаси ҳамда 1992 йилда республикада еттиштирилган маҳсулотни чет элга сотиш режаси таҳминлари, бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Республика ташқи иқтисодий фаолиятда ишларнинг аҳоли, бу фаолиятнинг янада ривожлантириш ва унинг йўналишлари тўғрисидаги ахборот тингланди. Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси билан СССР ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ўртасидаги «Ташқи иқтисодий бошқаруви ташкил этиш ва олиб бориш тартиби тўғрисида»ги шартнома бўлиши лозим. Ушбу шартномага мувофиқ республика ташқи иқтисодий алоқаларининг барча қатнашчиларини мустакил равишда рўйхатга олиш ҳамда ташқи бозорга чиқиш ҳуқуқини берадиган тегишли гувоҳномадорини топишлари, маҳсулотлар, ишлар ва хизматлар экспорт-импорт рухсатномаларини расмийлаштирилади.

Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг республи-

лика Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги вакили девонни туғатишга иштирок этиш билан унинг вазифалари Ўзбекистон ССР Давлат ташқи савдо алоқалари комитетига тўла-тўлиқ топширилди. Бундан бўён ҳам умумий давлат ҳам республика мақсадларига мўлалланган маҳсулотларни чет элга чиқариш ва чет элдан келтиришга рухсатнома бериш ва миқдорини аниқлаш вазифалари ана шу комитетга ҳамда Ўзбекистон ССР Иқтисодий ва иштиробли аниқлаш комитети зиммасига юклатилди.

Кенгашта ташқи иқтисодий фаолиятдаги камчиликлар тўғрисида таҳрирланди, вазирликлар, идоралар, маҳаллий Советлар ижроия комитетлари айрим раҳбарларининг хорижий фирмалар билан имзолаган протоколлар ва битимларини таҳлил этиш ва амалга оширишда ўзаро манфаатли ҳақдорлик қилишга доир амалий тадбирларни ишлаб чиқишда унқувсизлик, лоқайдлик қилганлиги, баъзан эса маъсулиятсизлик билан муносабатда бўлганлиги таъкидланди. Наманган ва Сурхондарё вилоятларидаги ҳўжалик-хизматлари айрим раҳбарлари ҳаракатлари айниса қаттиқ таъкид қилинди, улар шартномалар ва битимларини олдиндан пухта ишлаб чиқмай, республиканинг тегишли идоралари томонидан техникавий, иқтисодий жиҳатдан чуқур асосланмай туриб, хо-

рижий фирмалар билан ана шундай шартномалар ва битимларни тузганлар.

Ташқи савдо операцияларини амалга ошираётган барча ҳўжалик идораларининг балансиди валюта ҳисобларига хизмат қилишда ҳамон катта камчиликларга йўл қўйилмоқда. Бир неча бор кўрсатма берилганига қарамай, республика давлат Ташқи савдо алоқалари комитетига рўйхатдан ўтган 60 дан ортиқ корхона, бирлашма ва ташкилот ўзларининг валюта ҳисоб варақаларини СССР ташқи иқтисодий банкидан Ўзбекистон ташқи иқтисодий банкига ўтказганлари йўқ. Бундан оқибатда экспорт ҳисобига олинган валютанинг аянчагина қисми Ўзбекистонга етиб келмапти, ҳамон Иттифок ташқи иқтисодий банки ҳисоб варақаларига тўпланиб ётибди.

Ташқи иқтисодий фаолият билан шугулланувчи қўпгина хўжалик идоралари ўзларининг тор мақнамачилиги манфаатларини қўлаб, экспорт қилинган товарлар учун расмийлаштирилган тўлов ведомостларини уларнинг ҳисоб варақалари турган жойдаги банклар орқали ҳақ тўлашга тақдим этишни давом эттирмоқдалар, ҳолбуки, улар банклар ана шундай операцияларни амалга ошириш учун республика давлат банкидан рухсатнома олмаган. Бу эса тўлов ҳужжатларининг нотўғри расмийлашти-

БҒУЮРТА № 5096	Ўзбекистон Компартияси Марказий Кўмитаси нашриётининг	Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси, Тошкент шаҳри.	Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.55.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
----------------	---	--	---	----------------------------